

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
7470-10

meddelat i Stockholm den 15 september 2011

KLAGANDE

AA

Ombud: Advokat Fredrik Schedin och jur. kand. Niklas Nebel
Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB
Box 3124
103 62 Stockholm

MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköping beslut den 24 november 2010 i mål nr 2638-10

SAKEN

Återköp av pensionsförsäkring; fråga om prövningstillstånd i kammarrätt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver det överklagade beslutet och meddelar AA prövningstillstånd för prövning i Kammarrätten i Jönköping av hans överklagande av Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 7 september 2010 i mål nr 7249-10.

Dok.Id 110296

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

Mål nr
7470-10

Högsta förvaltningsdomstolen avslår AAs yrkande om ersättning för kostnader enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m.

BAKGRUND

AA ansökte hos Skatteverket om dispens för återköp av sin pensionsförsäkring i SEB Trygg Liv. Enligt försäkringsbolaget fanns inga försäkringstekniska hinder mot återköp av försäkringen. Denna hade den 1 juli 2010 ett tekniskt återköpsvärde om 653 381 kr.

Skatteverket beslutade den 17 augusti 2010 att avslå AAs begäran om dispens. AA överklagade beslutet hos Förvaltningsrätten i Linköping som i dom den 7 september 2010 avslog överklagandet (mål nr 7249-10). Sedan AA fullföljt sin talan beslutade Kammarrätten i Jönköping genom det nu överklagade avgörandet att inte meddela prövningstillstånd.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att han ska beviljas dispens för återköp av sin pensionsförsäkring. Han yrkar också ersättning för kostnader i Högsta förvaltningsdomstolen. Han anför bl.a. följande.

Han har skulder hos Kronofogdemyndigheten och därutöver till leverantörer, vänner och bekanta. Skulderna överstiger i vart fall 330 000 kr (december 2010). Han drev tidigare en målerifirma men är nu pensionerad. Det var i slutskedet av hans yrkesverksamma liv som skulderna uppstod då han på grund av sjukdom blev arbetsoförmögen.

Eftersom hans skulder uppgår till betydande belopp och han inte har några inkomster står det klart att han inte kunnat betala skulderna i rätt tid och att denna

Mål nr
7470-10

oförmåga inte enbart är tillfällig. Han får därför anses vara på obestånd. En utbetalning av medlen i pensionsförsäkringen skulle göra det möjligt för honom att helt lösa sina skulder. Därmed skulle en utbetalning ge en varaktig lösning på de ekonomiska problemen.

Skatteverket medger att prövningstillstånd meddelas i kammarrätten och anför bl.a. följande.

Av kontrolluppgifter för 2010 framgår att AA fått utbetalningar från sin pensionsförsäkring hos SEB Trygg Liv med 168 560 kr och allmän pension med 51 926 kr. Från beloppen har dragits preliminär skatt. Enligt protokoll från konkursförhandling den 14 april 2011 uppgick restförda skulder hos Kronofogdemyndigheten till 148 111 kr. Vid förhandlingen bestred AA Skatteverkets konkursansökan och förnekade påståendet om obestånd. Han försattes den 28 april 2011 i konkurs efter egen ansökan. Den omständigheten att AA numera är försatt i konkurs kan inte utgöra skäl att inte pröva ansökan. Återköpsbeloppet skulle mer än väl täcka kända utestående skulder och konkursen skulle därmed kunna hävas.

Med kännedom om att AA försatts i konkurs kan det möjligen ifrågasättas om han inte redan vid tidpunkten för ansökan om dispens var på obestånd och att ett återköp hade kunnat medföra en varaktig lösning på de ekonomiska problemen. Å andra sidan förefaller det som att uppgifterna om de löpande pensionsutbetalningarna inte var kända i vare sig dispens- eller konkursärendet. Låga levnadskostnader och förekomsten av privata fordringar talar emot att obestånd förelegat redan vid ansökningstidpunkten.

Det skulle onekligen ha varit av vikt för rättstillämpningen att frågan om obestånd blivit prövad i kammarrätten för att därigenom förstärka den praxis gällande obestånd i återköpsärenden som utvecklats genom RÅ 2010 ref. 89 I och II samt för att i övrigt klarlägga rättsläget.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) ska kammarrätten meddela prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt (1), anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit (2) eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (3).

Av 58 kap. 18 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) följer att en pensionsförsäkring får återköpas i vissa särskilt angivna fall. I andra stycket finns den i målet aktuella dispensregeln. Enligt den får Skatteverket medge återköp om försäkringstagaren är på obestånd och genom ett återköp kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Ett medgivande förutsätter att återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

I samband med en ändring av återköpsreglerna 1993 angavs som exempel på fall då dispens kan medges att försäkringstagaren kan visa att han är på obestånd och att ett återköp är helt avgörande för möjligheten att undvika konkurs (prop. 1993/94:85 s. 52 f., jfr prop. 2005/06:124 s. 66).

Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.

Av Skatteverkets yttrande framgår att verket ansökt om att AA skulle försättas i konkurs och att denne därefter den 28 april 2011 efter egen ansökan försatts i konkurs. Särskilt mot bakgrund av vad som i förarbetena förutsatts vara dispensskäl är det motiverat med en sakprövning i kammarrätten.

Prövningstillstånd bör därför meddelas.

Ett mål om återköp av pensionsförsäkring är inte ett sådant mål som avses i lagen

BESLUT

5

Mål nr
7470-10

om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m. Yrkandet om ersättning för kostnader ska därför avslås.

Gustaf Sandström

Karin Almgren

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Alf Engsbråten

Justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-08-24

Målet har föredragits av justitiesekreterare Lena Björner.